

prima instanță: Sv. Vîșcu

dosarul nr. 2rac-365/17

instanța de apel: Iu. Cimpoi, A. Danilov, I. Secrieru

DECIZIE

20 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Maria Ghervas

Judecătorii

Iuliana Oprea, Dumitru Visternicean

Luiza Gafton, Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de către Societatea pe acțiuni „Pietriș” și Societate pe acțiuni „Transcon-M”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe acțiuni „Pietriș” împotriva Companiei de construcții „Terconvit” societate pe acțiuni și Societății pe acțiuni „Transcon-M”, intervenient accesoriu Agenția Proprietății Publice cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către Societatea pe acțiuni „Terconvit”, casată hotărârea Judecătoriei Centru, municipiul Chișinău din 11 iunie 2015 și emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 03 martie 2011, SA „Pietriș” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei de construcții „Terconvit” SA și SA „Transcon-M”, intervenient accesoriu Agenția Proprietății Publice cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, conform prevederilor programului de privatizare pentru anii 1997-1998, acțiunile statului deținute de SA „Transcon-M” în mărime de 61,48%, au fost vândute la concurs investițional firmei „Bonevile” SRL.

Menționează că, ulterior, Departamentul Privatizării și Administrării Proprietății de Stat s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de reziliere a contractului de vânzare-cumpărare din 11 aprilie 2000 pe motivul încălcării termenului de achitare a plății pentru obiectul procurat.

Susține că, prin hotărârea Judecătoriei Economice din 13 martie 2003, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 25 septembrie 2003, a fost reziliat contractul de vânzare-cumpărare a valorilor mobiliare ale statului în SA „Transcon-M” din 11 aprilie 2000, cu restituirea pachetului de acțiuni al statului pe contul Departamentului Privatizării.

Afirmă că, în cadrul procesului enunțat, prima instanță, în scopul asigurării acțiunii, a aplicat sechestrul pe acțiunile SA „Transcon-M”, menținut până la restituirea pachetului de acțiuni pe contul Agenției Privatizare - mai 2005, iar în

perioada de executare a actelor judecătorești enunțate, fosta conducere a SA „Transcon-M”, ignorând deciziile instanțelor de judecată, sechestrul aplicat și fiind conștientă de faptul că privatizarea va fi anulată, a decis încheierea unor tranzacții cu activele societății - tehnica și utilajul pentru construcția și reparația drumului, aflate la bilanțul bazelor de producere și filialelor SA „Transcon-M”.

Astfel, conform facturilor fiscale nr. BN 0317192 și BN 0317195 din 08 decembrie 2004 și nr. BN 0317198 din 14 decembrie 2004, SA „Transcon-M” a transmis Companiei de construcții „Terconvit” SA tehnică specială pentru construcția și reparația drumurilor în cantitate de 29 unități în valoarea totală de 303 048 lei.

Declară că, la data de 14 februarie 2008, SA „Pietriș” a fost declarată câștigătoare a concursului investițional de deetizare a valorilor mobiliare proprietate publică a statului în SA „Transcon-M”, semnând la data de 07 martie 2008 contractul de vânzare-cumpărare.

Relevă că, pe parcursul inventarierii patrimoniului procurat s-a constatat că, o parte din activele societății - tehnica și utilajul pentru construcția și reparația drumului au fost comercializate ca active neutilizate către diferiți agenți economici.

Remarcă că, tranzacțiile de vânzare-cumpărare din 08 decembrie 2004 și 14 decembrie 2004, între SA „Transcon-M” și Compania de construcții „Terconvit” SA au fost încheiate cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare și urmează a fi anulate, deoarece la data înstrăinării activelor societății enunțate, consiliul societății și organul executiv nu au fost în drept să dispună de proprietatea societății și să încheie în numele societății careva tranzacții cu activele acesteia, deoarece prin hotărârea Judecătoriei Economice din 13 martie 2003 și a deciziei Curții Supreme de Justiție din 25 septembrie 2003 s-a dispus rezilierea contractului de vânzare-cumpărare din 11 aprilie 2000, cu restituirea în proprietatea statului a acțiunilor SA „Transcon-M”, respectiv, a patrimoniului societății.

Invocă că, din moment ce hotărârea Judecătoriei Economice din 13 martie 2003 a devenit definitivă și irevocabilă, părțile au fost readuse în poziția de până la încheierea contractului în anul 2000 (prima privatizare), astfel, statul restabilindu-și drepturile de proprietate asupra patrimoniului SA „Transcon-M” la valoarea și componența acestuia până la petrecerea concursului investițional.

Consideră că, consiliul societății nu a fost în drept să adopte decizia din 10 martie 2004, prin care a permis înstrăinarea tehnicii speciale pentru construcția și reparația drumurilor către Compania de construcție „Terconvit” SA, mai mult, la data încheierii acestor tranzacții a fost aplicat sechestrul pe acțiunile SA „Transcon-M”.

Menționează că, conform prevederilor Legii cu privire la societățile pe acțiuni, acțiunea reprezintă partea din valoarea activelor societății, fapt din care rezultă, că orice tranzacție încheiată cu activele acesteia este lovită de nulitate în condițiile art. 232 din Codul civil, ca fiind încheiate cu încălcarea interdicției de a dispune de aceste bunuri.

Susține că, la efectuarea tranzacțiilor nu a fost stabilit prețul bunurilor mobile, care constituie obiectul actului juridic contestat, astfel, fiind încălcate prevederile Legii nr. 989 din 18 aprilie 2002 cu privire la activitatea de evaluare,

care prevede expres evaluarea obligatorie în cazurile de înstrăinare a obiectelor evaluării, adică, în cazul dat, a bunurilor mobile ale SA „Transcon-M”.

Solicită declararea nulității tranzacțiilor de înstrăinare a mijloacelor fixe încheiate între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA.

Ulterior, SA „Pietriș” a depus cerere de concretizare a cerințelor, prin care a invocat că, Consiliul SA „Transcon-M”, prin decizia din 10 martie 2004, pe lângă tehnica specială pentru construcția și reparația drumurilor al SA „Transcon-M”, a decis și înstrăinarea bunurilor imobile ale subdiviziunii societății din or. Hîncești (DCR-9) (factura fiscală BN 0317192 din 08 decembrie 2004) (f. d. 77, vol. I).

Consideră că, această tranzacție, la fel, este nulă, deoarece a fost încheiată fără acordul proprietarului și, anume, a statului, care și-a restabilit drepturile de proprietate asupra patrimoniului SA „Transcon-M” prin hotărârea Judecătorei Economice din 13 martie 2003, mai mult ca atât, nu a fost respectată forma autentică stabilită de lege, nerespectarea căreia are drept consecință nulitatea absolută a tranzacției.

Afirmă că, imobilele subdiviziunii Direcției construcții rutiere - 9 (DRC-9) din or. Hîncești, traseul Hîncești-Leova și str. Industrială, 9, conform datelor din Registrul bunurilor imobile, sunt înregistrate cu drept de proprietate după SA „Transcon-M”.

Menționează că, obiectul acțiuni se completează cu tehnica și utilajul indicat în facturile fiscale nr. BN 0317186, nr. BN 0317185 din 03 decembrie 2004 și nr. BN 0317196 din 07 decembrie 2004.

Solicită declararea nulității tranzacțiilor de înstrăinare a mijloacelor fixe încheiate între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA.

La data de 30 ianuarie 2013, SA „Pietriș” a depus cerere de concretizare a cerințelor, prin care a renunțat la cerința cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare din 01 decembrie 2004, încheiat între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA, în partea ce ține de înstrăinarea tehnicii și utilajului pentru construcția și reparația drumului, solicitând declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare încheiat la data de 01 decembrie 2004 între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA în partea ce ține de înstrăinarea bunurilor imobile specificate în anexa acestuia și factura fiscală nr. 0317192 din 08 decembrie 2004, precum și încasarea din contul Agenției Proprietății Publice în beneficiul SA „Pietriș” a contravalorii utilajului și tehnicii pentru construcția și reparația drumurilor înstrăinată Companiei de construcție „Terconvit” SA în valoare de 222 548 lei și a venitului ratat pentru imposibilitatea folosirii bunurilor în mărimea ce va fi constatată separat (f.d. 129-131, vol. I).

La data de 06 octombrie 2014 și 17 decembrie 2014, SA „Pietriș” a depus cereri de concretizare a cerințelor, prin care a renunțat la cerința privind încasarea de la Agenția Proprietății Publice în beneficiul SA „Pietriș” a contravalorii utilajului și tehnicii pentru construcția și reparația drumurilor înstrăinată Companiei de construcție „Terconvit” SA în valoare de 222 548 lei, și a solicitat declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare încheiat la data de 01 decembrie 2004 între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit”

SA în partea ce ține de înstrăinarea bunurilor imobile specificate în anexa acestuia și factura fiscală nr. 0317192 din 08 decembrie 2004 (f. d. 178, 223, vol. I).

Ulterior, pe parcursul examinării cauzei, SA „Pietriș” a mai depus o cerere de concretizare a cerințelor, prin care a solicitat într-un final declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare încheiat între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA la data de 01 decembrie 2004, în partea ce ține de următoarele bunuri: construcția cu nr. cadastral 5301108.001.01, construcția cu nr. cadastral 5301108.001.02, galeria fabricii de beton asfaltat, sonda arteziană și conveier transportor amplasate în or. Hîncești, extravilan (f. d. 224-225, vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 11 iunie 2015 a fost admisă acțiunea, a fost declarat nul contractul de vânzare-cumpărare încheiat la data de 01 decembrie 2004 între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA în partea înstrăinării bunurilor imobile: atelierul de reparație al fabricii de beton și asfalt amplasat în or. Hîncești, extravilan, cu nr. cadastral 5301108.001.01, galeria fabricii de beton asfalt, nr. de inventariere 0994, amplasată pe terenul cu nr. cadastral 5301108.001, cântar amplasat în or. Hîncești, extravilan, nr. cadastral 5301108.001.02, sondă arteziană nr. de inventariere 09195, amplasată pe terenul cu nr. cadastral 5301108.001, transportator cu benzi, cu repunerea părților în situația anterioară și a fost încasată de la SA „Terconvit” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 2 415 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2016 a fost respins apelul declarat de către Compania de construcție „Terconvit” SA și menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 07 decembrie 2016 a fost admis recursul declarat de către Compania de construcție „Terconvit” SA, casată integral decizia instanței de apel și restituită cauza spre rejudecare în instanța de apel, de un alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017 a fost admis apelul declarat de către Compania de construcție „Terconvit” SA, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă acțiunea ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

La data de 05 septembrie 2017, SA „Pietriș” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și, anume, nu a fost aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a fost aplicată o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Menționează că, contractul de vânzare-cumpărare încheiat la data de 01 decembrie 2004 între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA este lovit de nulitate absolută în temeiul art. 220 alin. (1) din Codul civil, deoarece a fost încheiat în lipsa acordului proprietarului, care la acel moment era statul Republica Moldova, prin intermediul Agenției Proprietății Publice, ceea ce contravine normelor imperative invocate în cererea de chemare în judecată.

Susține că, conform prevederilor art. 217 alin. (3) din Codul civil, acțiunea în constatarea nulității absolute a actului juridic civil este imprescriptibilă, astfel,

consideră că, soluția instanței de apel de respingere a acțiunii în temeiul art. 267 alin. (1) din Codul civil pe motivul încălcării termenului de prescripție extinctivă este neîntemeiată și ilegală.

Afirmă că, în speță nu sunt aplicabile prevederile art. 267 alin. (1) din Codul civil, care reglementează că, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe cale intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani. Or, dreptul de a cere nulitatea actului juridic civil în baza temeiului prevăzut de art. 220 din Codul civil, invocat în cererea de chemare în judecată, este după natura sa unul imprescriptibil extinctiv, acest drept la acțiune nu se poate stinge odată cu trecerea timpului, iar cererea de chemare în judecată în constatarea nulității actului juridic în baza temeiului de nulitate enunțat poate fi înaintată oricând.

Consideră că, la soluționarea prezentei cauze, instanța de apel urma să aplice prevederile art. 217 alin. (3) din Codul civil, care guvernează regimul juridic al nulității absolute, invocat în speță, precum și ale art. 220 din Cod.

Relevă că, în situația, în care instanța de apel ar fi constatat că, circumstanțele de fapt și de drept invocate în susținerea nulității contractului nu-și găsesc confirmare sau nu se încadrează în temeiul de nulitate absolută prevăzut de art. 220 din Codul civil și invocat de recurentă, urma să respingă cererea de chemare în judecată ca fiind una neîntemeiată, dar nu ca depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

La data de 15 septembrie 2017, SA „Transcon-M” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și, anume, nu a fost aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a fost aplicată o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Menționează că, instanța de apel eronat a respins acțiunea ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, deoarece SA „Pietriș” a solicitat declararea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare din 01 decembrie 2004 în baza art. 220 alin. (1) din Codul civil, iar conform prevederilor art. 217 alin. (3) din Codul civil, acțiunea în constatarea nulității absolute este imprescriptibilă, adică poate fi depusă oricând, mai mult ca atât, în cererea de chemare în judecată nu a fost invocat nici un temei de nulitate relativă, care este prescriptibil extinctiv.

Astfel, consideră că, instanța de apel, la judecarea cauzei, urma să aplice prevederile art. 217 alin. (3) și ale art. 220 din Codul civil, norme care nu au fost aplicate.

Invocă că, instanța de apel, respingând acțiunea ca tardivă, și-a întemeiat soluția în baza prevederilor art. 267 alin. (1) din Codul civil, normă care nu este aplicabilă speței, deoarece aplicarea acesteia este exclusă de caracterul imprescriptibil al termenului de nulitate, pe care SA „Pietriș” și-a bazat pretențiile în cererea de chemare în judecată.

Prin referința depusă la 05 octombrie 2017 Compania de construcție „Terconvit” SA a solicitat declararea recursurilor ca inadmisibile.

Prin referința depusă la data de 24 octombrie 2017 SA „Pietriș” a solicitat admiterea recursului declarat de către SA „Transcon-M”.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 01 noiembrie 2017 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, care pe parcursul examinării cauzei, a fost concretizată, SA „Pietriș” a solicitat declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare încheiat între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA la data de 01 decembrie 2004, în partea ce ține de următoarele bunuri: construcția cu nr. cadastral 5301108.001.01, construcția cu nr. cadastral 5301108.001.02, galeria fabricii de beton asfaltat, sonda arteziană și conveier transportor amplasate în or. Hîncești, extravilan.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, declarând nul contractul de vânzare-cumpărare încheiat la data de 01 decembrie 2004 între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA în partea înstrăinării bunurilor imobile: atelierul de reparație al fabricii de beton și asfalt amplasat în or. Hîncești, extravilan, cu nr. cadastral 5301108.001.01, galeria fabricii de beton asfalt, nr. de inventariere 0994, amplasată pe terenul cu nr. cadastral 5301108.001, cântar amplasat în or. Hîncești, extravilan, nr. cadastral 5301108.001.02, sondă arteziană nr. de inventariere 09195, amplasată pe terenul cu nr. cadastral 5301108.001, transportator cu benzi, cu repunerea părților în situația anterioară.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Compania de construcții „Terconvit” SA, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluția dată de către instanța de apel este greșită.

Din materialele dosarului rezultă că, SA „Pietriș” a solicitat declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare încheiat între SA „Transcon-M” și Compania de construcție „Terconvit” SA la data de 01 decembrie 2004, în partea ce ține de următoarele bunuri: construcția cu nr. cadastral 5301108.001.01, construcția cu nr. cadastral 5301108.001.02, galeria fabricii de beton asfaltat,

sonda arteziană și conveier transportor amplasate în or. Hîncești, extravilan, în baza art. 220 din Codul civil.

Conform art. 220 din Codul civil, actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel. Actul juridic sau clauza care contravin ordinii publice sau bunelor moravuri sunt nule. Nulitatea clauzei nu atrage nulitatea întregului act juridic dacă se poate presupune că acesta ar fi fost încheiat și în lipsa clauzei declarate nulă.

La caz, se reține că, actul juridic care contravine legii, ordinii publice sau bunelor moravuri se sancționează cu nulitate absolută de Codul civil.

Prin urmare, conform art. 217 alin. (3) din Codul civil, acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel eronat a respins acțiunea ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

La caz, se mai reține că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 07 decembrie 2016 a fost admis recursul declarat de către Compania de construcție „Terconvit” SA, casată integral decizia instanței de apel și restituită cauza spre rejudecare în instanța de apel, de un alt complet de judecată.

Din decizia enunțată rezultă că, instanța de recurs a restituit cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, întru stabilirea faptului dacă bunurile în litigiu au fost incluse în pachetul de acțiuni la privatizarea SA „Transcon-M” de către SA „Pietriș” și care au fost vândute CC „Terconvit” SA de către SA „Transcon-M”, însă instanța de apel, rejudecând cauza, a omis să elucideze aceste circumstanțe.

Aceste circumstanțe sunt apreciate de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizia legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de către Societatea pe acțiuni „Pietriș” și Societate pe acțiuni „Transcon-M”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe acțiuni „Pietriș” împotriva Companiei de construcții „Terconvit” societate pe acțiuni și Societății pe acțiuni „Transcon-M”, intervenient accesoriu Agenția Proprietății Publice cu privire la

declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, cu trimiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas

Iuliana Oprea

Dumitru Visternicean

Luiza Gafton

Mariana Pitic